

ISSN: 2667-5218

EKİM 2019

Cilt:1 Sayı:6

TEMA
AİLELER

ÇAĞRILI MAKALELER

Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Olmak

Gönül Kircaali - İftar

Özel Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Olmak: Öğretici Olarak Aileler

Fatma Besler

Özel Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Olmak: Mentor Olarak Aileler

Özlem Toper

Özel Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Olmak: Çocuklarının Gelişimini Destekleyici Olarak Aileler

Serhat Odluyurt

Özel Gereksinimli Bir Kardeşe Sahip Olmak

İlknur Çifci Tekinarıslan

Özel Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Olmak: Psikolojik Olarak Güçlü Aileler

Cenk Adıgüzel

Özel Gereksinimli Bir Çocuğa Sahip Olmak: Çocuklarının Haklarını Savunucusu Olarak Aileler

Cansu Korkmaz

Araştırmadan Uygulamaya

ÖZEL EĞİTİM DERGİSİ

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ (TPD)

Ebru Ergin

Aras Onur

Türk Psikologlar Derneğinin tarihçesinden söz eder misiniz? Dernek ne zaman ve nasıl kurulmuştur?

Yurdumuzda psikoloji bilimi ve kuruluşlarının çağdaş düzeye ulaşması, psikologların mesleki haklarının korunması ve ulusal psikoloji sorunlarının çözülmesine katkı sağlamak amacıyla 25 Ekim 1976 tarihinde kurulan ve kamu yararına çalışan dernek statüsü taşıyan derneğimiz, kırk yılı aşkın süredir sürdürdüğü geniş kapsamlı sivil toplum faaliyetlerinin yanı sıra eğitim ve bilimsel yayıncılık faaliyetleri de yürütmektedir.

Türk Psikologlar Derneğinin kuruluş amacını açıklar mısınız?

TPD, Türkiye’de alana ilişkin birikimlerini ortaya koymak doğrultusunda çalışmalarda bulunmayı; meslek mensupları arasında birlik, beraberlik ve dayanışma sağlayarak psikoloji biliminin ve mesleğinin ülkemizde tanıtılması, geliştirilmesi ve toplumun yararına kullanılması için çalışmalar yürütmeyi; sağlık, eğitim, endüstri, işletme, adalet, askerlik, kitle iletişimi, güvenlik kuvvetleri, yayın hizmetleri, din, dil, iletişim,

sosyal hizmetler, siyaset, sanat ve psikolojinin diğer uygulama alanlarında psikoloji biliminin ülkemize katkılarını artırmayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte TPD’nin amaçları arasında psikoloji lisans ve lisansüstü programlarının kalite standartları ile meslek elemanlarının standartlarının yükseltilmesi, akreditasyon süreçlerinin yönetilmesi ve psikologların haklarının korunması ile mesleğe aykırı davranışlar hakkında ilgili etik süreçlerin işletilmesi yer almaktadır.

Türk Psikologlar Derneğinin misyonu, hedef ve ilkeleri nedir?

Derneğimizin tüzüğü gereği öncelikli hedef kitlesini meslek mensupları oluşturuyor; ancak andığımız üzere psikoloji biliminin toplumun faydasına kullanılmasının bir gereği ve aynı zamanda bir sonucu olarak TPD’nin hedef kitlesini psikologlarla birlikte dezavantajlı olarak tanımlanan çocuklar, kadınlar, etnik azınlıklar, sığınmacı ve mülteciler, engelli bireyler ile bu kişi ve gruplara doğrudan hizmet veren meslek elemanları ve saha çalışanları oluşturuyor. Bu bağlamda gerek meslek mensuplarının ve psikoloji bilimi ve

alan uygulamalarının kapasitelerini geliştirmeyi, gerekse dezavantajlı gruplara yönelik çalışmalar geliştirerek bunları sürdürülebilir kılmayı misyon edindiğimizi ifade edebiliriz. Derneğimizin toplumsal meselelere ilişkin çalışmalarında durduğu yeri, toplumsal meselelerin hem devlet organları ile bir arada hem de yeri geldiğinde devletin politikalarına eleştirel bir yaklaşımla gerçekleştirebileceği algısından yola çıkarak tarif edebiliriz. Bu algının oluşması ve ortaya konmasındaki temel dayanak noktalarından biri psikoloji biliminin insana ve topluma bakış açısı... Bir diğeri de her ne kadar eğitimi içerisinde ağırlıklı olarak yer verilmesi de insan haklarının hayata geçirilmesinde psikoloji bilimi aracılığıyla yapılacak çalışmaların göz ardı edilemeyecek olması. Örneğin toplumsal travmaya neden olan bir şiddet olayı karşısında TPD'nin insani yardım, psikososyal destek ve dayanışma çalışmalarını, iş birliği fırsatı sunulması halinde devlet organları ile yürütme olasılığı her zaman var. Zira erk sahibi olan devlet organları ile birlikte hareket ediyor olmak, hedeflenen çalışmaların daha etkin bir şekilde yürütülmesine hizmet ediyor. Bununla birlikte sivil alanda var olan deneyimin devlet kurumlarında olmadığı bir sistemde sivil toplum örgütlerinin devlet organları ile kurdukları işbirliklerinin devlet organlarının kapasitelerinin güçlenmesine aracılık edeceğine de inanıyoruz.

Türk Psikologlar Derneği kimlere, ne tür hizmetler sunmakta, ne tür proje ya da etkinlikler gerçekleştirmektedir?

Dernek bünyesinde yürütülen faaliyetleri eğitim, proje, saha çalışmaları ve savunuculuk faaliyetleri olmak üzere dört ana başlıkta özetleyebiliriz. Eğitim faaliyetlerimiz öncelikle dezavantajlı gruplarla çalışan meslek elemanlarına ve saha çalışanlarına yönelik gerçekleştiriliyor; bu eğitimler sırasında mesleğin icrasında gerekli olan bilgi ve beceriler odak alınıyor. Sosyal sorunların çözümüne yönelik ise daha uzun süreli çalışmaları hayata geçirmek amacıyla birçok alanda projeler yürütüyor ve farklı projelerin de paydaşı olarak yer alıyoruz; bunlar sırasında Marmara Depremi'nden etkilenenlere yönelik UNICEF iş birliği ile psikososyal destek projesi, Van-Erciş Depremi'nden etkilenenlere yönelik psikososyal destek projesi, Soma maden kazasından etkilenenlere yönelik Soma'da psikososyal destek projesi, Türkiye'nin birçok yerinde gerçekleşen insan eliyle yaratılmış toplumsal travmalara yönelik (ör. Suruç Patlaması, 10 Ekim Patlaması gibi) psikososyal destek projeleri, madde bağımlılığı ile ilgili projeler, engelli bireylerin kar-

deşlerine ve anne-babalarına yönelik yürütülen AB destekli projeler, kadına yönelik şiddetin önlenmesi alanında UNFPA işbirliği ile gerçekleştirilen projeleri örnek gösterebiliriz. Doğrudan sahada yürüttüğümüz çalışmaları ağırlıklı olarak travmatik yaşantılar sonucu psikososyal destek çalışmaları kapsamında gerçekleştiriyoruz. Hem travmatik olaylardan doğrudan etkilenenlere yönelik psikososyal destek çalışmalarında hem de bu kişilere yardım götürülenlerin ikincil travmadan korunması ve daha iyi hizmet sağlanması amacıyla yürütülen çalışmalarda doğrudan sahada çalışmalar geliştirmekteyiz. Öte yandan savunuculuk faaliyetlerimiz kapsamında muhtelif ağ ve ortaklıklarda temsil ediliyor; politika geliştirilmesi ve izleme faaliyeti yürütülmesine katkı sağlıyoruz. Örneğin, 2012 yılından bu yana asıl üyesi ve 2015 yılından bu yana da yürütme kurulu üyesi olduğumuz Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı (Ortaklık Ağı) içerisinde yürütülen tüm çalışmaların içinde aktif olarak yer alıyoruz. Ortaklık Ağı'nın temel kurulma amacı olan çocuğa karşı şiddetin izlenmesi, raporlanması ve savunuculuk yapılması ile ilgili şiddet gösterge setleri oluşturulmuş, gösterge/kanıt temelli izleme eğitimleri düzenlenmiştir. Çocuğa yönelik şiddet durum raporunun yazılması ve yayımlanması ile savunuculuğunun yapılması süreçlerini ise paydaşlıkla yürütüyoruz.

Türk Psikologlar Derneğinin farklı yetersizliklere sahip çocuklar ve ailelerine yönelik proje, etkinlik ve hizmetlerinden söz edebilir misiniz?

TPD farklı gelişim gösteren çocuklara ve ailelerine yönelik saha çalışması yürütmemekle birlikte bu alanda; mevzuatın iyileştirilmesi, alanda çalışan psikologların kapasitelerinin artırılması gibi konularda çalışmalar yürütmektedir. 2013-2015 yılları arasında Avrupa Birliği'nin finansal desteği ile "Özürlülerin Toplumsal Entegrasyonunun İyileştirilmesi (IDP)" programı kapsamında "Eşit Erişim için Psikoloji Projesi" yürütülmüştür. Bu projede TPD, ilgili alanda ihmal edildiğini düşündüğü bir alana, farklı gelişim gösteren çocukların normal gelişim gösteren kardeşlerinin desteklenmesine odaklanmıştır. Projenin ana çatısı bu tema üzerinden kurgulanmış ve farklı illerde çalışan çok sayıda psikoloğun proje ekibi tarafından hazırlanan özgün eğitim içeriğinden faydalanması sağlanmıştır. Bu eğitim içerikleri şu şekildedir;

- Psikologlar için Engelli Bireylerin Anne-Babalarıyla Çalışma Modülü
- Psikologlar için Engelli Bireylerin Kardeşleri ile Çalışma Modülü
- Psikologlar için Kapasite Geliştirme Modülü

Sıralanan içeriklere ilişkin eğitim alan psikologların farklı gelişim gösteren çocukların kardeşleri ile nasıl etkili çalışabilecekleri, kardeşlerin psikososyal gelişimlerini nasıl değerlendirebilecekleri; yine bu çocukların ebeveynleri ile çalışma yöntemleri ile ilgili kapasitelerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Projenin tamamlanmasının ardından ise TPD proje çıktılarını yaygınlaştırmak amacıyla 8 haftalık bir programla hazırlanan modüllerin farklı kişilere de ulaşmasını amaçladığı bir eğitim dizisi gerçekleştirmiştir. Bu eğitim dizisinde özel eğitim kurumlarında aktif olarak çalışan psikologlara yönelik hem proje modüllerinin içeriğinin sunulduğu hem de özel eğitime ilişkin farklı konuların da olduğu bir program hazırlanmış; bu program akademi ve uygulama alanında çalışmalar yürüten farklı uzmanlarca sunulmuştur.

Psikologlar özel eğitim ekibinin çok önemli bir parçası olarak yıllardır alanda görev yapmaktadırlar. Bu alanda görev yapan mezunlarınızın yeterliliklerini artırmaya yönelik çalışmalarınız ve farklı yetersizliklere sahip çocuklar ve ailelerine yönelik gelecekteki proje ya da etkinliklerinizden söz edebilir misiniz?

TPD yukarıda sözü edilen eğitim modüllerini farklı illerde uygulayarak alanda çalışan psikologların kapasitelerinin güçlendirilmesi için ilk nitelikli adımını atmıştır diyebiliriz. Önümüzdeki bir yıl içerisinde projede hazırlanan kitapçığın genişletilerek basımının ve alanda çalışanlara dağıtımının yapılması, söz konusu içeriğin oluşturulacak seminerler dizisi ile alanda çalışan psikologlara ulaştırılması ve yine ebeveynler ve kardeşlerle çalışma alanında kapasite artırmayı hedefleyen bir projenin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Bu çalışmaların ana hedef kitlesini alanda çalışan psikologlar oluşturmakla birlikte asıl yararlıları farklı gelişim gösteren çocuklar, bu çocukların kardeşleri ve aileleridir. Bu nedenle sayılan çalışmalar hem alanda çalışan psikologların yeterliliklerine ilişkin planlamalar arasında hem de nihai faydalanıcılara hizmet olarak ele alınmaktadır. Bunlara ilaveten TPD’de halen aktif olmayan özel eğitim çalışma biriminin yeniden hayata geçirilmesi ve bu çalışma birimi aracılığıyla; meslektaşlar arasında dayanışma, alana ilişkin yeni çalışmaların tasarlanması, ilgili mevzuatların hizmet alanlar ve psikologlar açısından izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar da planlanmaktadır.

